

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO
ĮSTATYMO NR. I-1418 2, 27, 28 IR 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3649 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ETNINĖS
KULTŪROS VALSTYBINĖS GLOBOS PAGRINDŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1328 10
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-3650**

2019 m. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. liepos 17 d. sprendimo „Dėl įstatymų projektų išvadų“ Nr. SV-S-1321 5 ir 6 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3649 ir Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo Nr. VIII-1328 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-3650 ir pateikti pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo:

1. Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 2, 27, 28 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. XIIP-3649 keičiamo Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 28 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad „Fondo tarybos kadencija pradedama skaičiuoti nuo tada, kai Vyriausybės įgaliota institucija patvirtina Fondo tarybos sudėtį“. Siūlome nurodyti atvejus, kada Žiniasklaidos rėmimo fondo (toliau – Fondas) tarybos sudėtis gali būti netvirtinama, pavyzdžiui, dėl kandidatų neatitikties įstatymo reikalavimams ir pan. Be to, siūlome nustatyti, ar Fondo tarybos sudėtis gali būti tvirtinama ne pilnos sudėties, pavyzdžiui, kai tam tikri kandidatai neatitiko įstatymo reikalavimų. Tuo atveju, jei Fondo taryba gali būti tvirtinama tik pilnos sudėties, siūlome aptarti atvejį, jog paskirta Fondo taryba veikia iki tol, kol bus paskirta naujos sudėties Fondo taryba, kad šios institucijos veikla nebūtų sutrikdyta ir nutraukta.

Taip pat siūlome keičiamame įstatyme įvardyti Fondo tarybos kadencijos trukmę ir aptarti, kaip koreliuoja Fondo tarybos *in corpore* ir Fondo tarybos atskirų narių 4 metų kadencijos trukmė. Fondo tarybos nariai dėl įvairių priežasčių gali nustoti eiti pareigas, todėl nebūtų aišku, ar tokiu atveju turėtų būti tvirtinama visa Fondo tarybos sudėtis iš naujo, ar tik atskiri jos nariai. Taip pat neaišku, ar tokiu atveju turėtų būti iš naujo skaičiuojama Fondo tarybos kadencija, ar tik naujai paskirto nario kadencija. Taip pat siūlome nustatyti, ar tais atvejais, kai Fondo tarybos narys paskirtas vėliau, nei patvirtinta Fondo tarybos sudėtis, laikoma, jog jis išbuvo visą kadenciją ir jam taikomas dviejų iš eilės kadencijų ribojimas.

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą Fondo tarybos veiklą, siūlome keičiamame įstatyme įtvirtinti nuostatas dėl terminų, kuriems likus iki Fondo tarybos narių kadencijos pabaigos turėtų būti deleguojami nauji nariai, ir dėl priešlaikinio Fondo tarybos narių kadencijos pasibaigimo atvejų. Be to, siūlome nustatyti ir Fondo tarybos narių atšaukimo tvarką, siejant tokio atšaukimo pagrindus su neatitikimu įstatymo reikalavimams, netinkamu pareigų vykdymu ir kitais panašiais atvejais, kad Fondo tarybos nariai būtų apsaugoti nuo nepagrįsto jų atšaukimo nesant tam jokių teisinių pagrindų.

Analogiška pastaba taikytina ir dėl Fondo senato narių.

2. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad viešai skelbiami Fondo tarybos sprendimai dėl lėšų skyrimo kartu su ekspertiniais vertinimais. Siekdami didesnio paramos modelio skaidrumo, siūlome nustatyti, kad viešai skelbiami ir sutrumpinti atrinktų viešosios informacijos rengėjų projektų aprašymai su numatytais tikslais ir jų pasiekiamumo vertinimo objektyviai pamatuojamais rodikliais.

3. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad Fondo tarybos nariai kadencijos laikotarpiu negali dalyvauti politinių partijų ir kitų politinių organizacijų veikloje. Siūlome atsisakyti šios nuostatos kaip galimai pažeidžiančios Lietuvos Respublikos Konstituciją. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. balandžio 14 d. nutarime buvo išaiškinta, kad konstitucinės teisės laisvai vienytis į politines partijas ir politines organizacijas apribojimai ir draudimai yra nustatyti pačioje Konstitucijoje (*expressis verbis* nustatyti arba iš jos nuostatų kildinami), draudimo negalima nustatyti įstatymu arba kitu teisės aktu.

4. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad Fondo tarybos nariais negali būti Seimo, Vyriausybės nariai, savivaldybių tarybų nariai, politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojai, Fondo administracijos darbuotojai ir ekspertai. Siekiant priimamų sprendimų nešališkumo, siūlome nustatyti, kad Fondo tarybos nariais negali būti ir Vyriausybės įgaliotos institucijos, įgyvendinančios Fondo dalininko teises ir pareigas, (toliau – Vyriausybės įgaliota institucija) darbuotojai ir Europos Parlamento nariai, su išlyga, jeigu Europos Sąjungos teisės normos nenustato kitaip. Analogiškus draudimus siūlome nustatyti ir Fondo ekspertams.

Be to, siūlome ne vardyti atskiras politikų kategorijas, o pasitelkti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme vartojamą sąvoką „valstybės politikai“.

5. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 8 dalyje numatytus Fondo ekspertams keliamus patirties atitinkamose srityse reikalavimus siūlome praplėsti žmogaus teisių sritimi, tokiu būdu Fondo ekspertams ir Fondo tarybos nariams numatytos sritys būtų vienodos.

6. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 9 dalyje numatyta, kad Fondo tarybos posėdžiai šaukiami ne mažiau kaip 1/3 Fondo tarybos narių prašymu, o posėdžiai laikomi teisėtais, jei juose dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 Fondo tarybos narių. Fondo tarybos narių iš viso bus vienuolika, todėl nėra aišku, kaip reikės taikyti tokius proporcinės daugumos reikalavimus. Siūlome atsisakyti proporcijų ir keičiame įstatyme įrašyti konkrečius skaičius, kad dėl nuostatų esmės nekiltų ginčų ir jos būtų paprastai pritaikomos.

7. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 12 dalies 2 punkte numatytą Fondo senato funkciją („išklausti ir įvertinti Fondo tarybos veiklą šio straipsnio 21 dalyje nustatyta tvarka“) siūlome stiprinti, t. y. nustatyti, kad Fondo senatas, įvertinęs Fondo tarybos veiklą, turi dėl jos teikti pastabas Vyriausybės įgaliotai institucijai.

8. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 14 dalyje numatyti Fondo lėšų šaltiniai. Valstybės dotacijos – tai lėšos, pervedamos tarp skirtingų valdžios sektoriaus subjektų arba tarp valstybės ir tarptautinės organizacijos, o subsidijas valstybė skiria gamintojams rezidentams (įmonėms) norėdama paveikti jų gamybos lygį, produktų kainas ar atlyginti už gamybą skatinančius veiksmus. Dėl to siūlome šią dalį išdėstyti numatant, kad Fondo lėšų šaltiniai yra valstybės biudžeto asignavimai, juridinių ar fizinių asmenų dovanotos lėšos ir kitos teisėtai įgytos lėšos.

9. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 17 dalyje numatyta, kad finansuojamų projektų teikimo gaires tvirtina Vyriausybė Vyriausybės įgalios institucijos teikimu. Siekiant mažinti Vyriausybės priimamų nutarimų skaičių ir atsižvelgiant į šiuo klausimu Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos pateiktas rekomendacijas, siūlome nustatyti, kad šias gaires gali tvirtinti ne tik Vyriausybė, bet jos pavedimu – ir pati Vyriausybės įgaliojama institucija.

10. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 11 dalyje numatyta, kad „už veiklą Fondo senato nariams nėra atlyginama“. Siūlome šią nuostatą braukti kaip perteklinę atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 7 dalį ir valstybės kaip vienintelio dalininko teisę spręsti dėl Fondo įstatų turinio.

11. Iš keičiamo įstatymo 28 straipsnio 18 dalies formuluotės „*ilgalaikiai* kultūros leidinių projektai“ nėra aišku, kokiais kriterijais vadovaujantis projektai galėtų būti priskiriami tokių leidinių kategorijai. Siūlome konkrečiai įvardyti, kad projektai, kurie apima laikotarpį nuo 1 iki 3 metų, laikytini ilgalaikiais.

12. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 20 dalies 1 punkte numatyta, kad „pagal šį straipsnį neremiami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos pateikti ir (ar) įgyvendinami projektai, taip pat kitų viešosios informacijos rengėjų (juridinių asmenų) pateikti projektai, įgyvendinami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programose“. Siūlome šį punktą pakeisti numatant, kad „pagal šį straipsnį neremiami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos pateikti projektai“ dėl toliau nurodytų priežasčių.

Pirma, numatytas draudimas projektų įgyvendinimo metu parengtą medžiagą skleisti Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) priemonėse susiaurintų viešosios informacijos rengėjų galimybes pasirinkti viešosios informacijos skeidėją, o tai gali veikti konkurencinę aplinką ir galimai padidintų projektų sąnaudas, kiek tai susiję su projekto medžiagos sklaida.

Antra, komerciniai transliuotojai nebūtinai sutiks skleisti kultūros ir meno ar kitokio turinio programas, nes tai gali neatitikti šių transliuotojų vizijos ir misijos ar neteikti finansinės naudos. Pažymėtina, kad Fondo remiami projektai atitinka LRT įstatyme įtvirtiną LRT misiją.

Trečia, viešosios informacijos rengėjai, kurie skleistų savo parengtą medžiagą LRT televizijos programose, iš esmės būtų tie nepriklausomi kūrėjai, kurių statusas yra apibrėžtas Visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 35 dalyje, t. y. tie, kurie su transliuotojais nėra susiję darbo, tarnybos santykiais ar jungtine veikla ir kurie savo sukurtus kūrinius perleidžia viešai skleisti. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos (Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES) 17 straipsnis numato, kad valstybės narės turėtų siekti, kad transliuotojai ne mažiau kaip 10 procentų savo programų laiko skirtų Europos kūriniams, sukurtiems nuo transliuotojų nepriklausančių kūrėjų. Šios direktyvos preambulės 68 punkte paaiškinta, kad „įsipareigojimas tam tikrą transliuojamų programų laiko dalį skirti, jei įmanoma, nepriklausomoms laidoms, kurias sukuria nuo transliuotojų nepriklausomi kūrėjai, skatins naujų televizijos programų šaltinių atsiradimą, ypač mažų ir vidutinių įmonių kūrimąsi. Dėl tokio įsipareigojimo atsiras naujos galimybės ir realizavimo rinka kūrybiniais talentams, su kultūra susijusių profesijų atstovams ir darbo dirbantiesiems kultūros srityje“. Analogiškai Visuomenės informavimo įstatymo 38 straipsnio 9 dalyje nustatyta, kad „Televizijos programų transliuotojai ne mažiau kaip 10 procentų televizijos programos laiko, <...> kai tai įmanoma, turi skirti Europos kūriniams, sukurtiems nepriklausomų kūrėjų ne anksčiau kaip per pastaruosius 5 metus“. Keičiamame įstatyme įtvirtinus draudimą viešosios informacijos rengėjų programoms skleisti LRT, būtų sudėtingiau pasiekti pirmiau išvardytus tikslus.

Ketvirta, projektų įgyvendinimas apima kūrinių rengimą, skleidimą, projektų administravimą, todėl neužtektų iš keičiamame įstatyme nurodytos formuluotės išbraukti antrą dalį („taip pat kitų viešosios informacijos rengėjų (juridinių asmenų) pateikti projektai, įgyvendinami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programose“), siekiant leisti kitų viešosios informacijos rengėjų parengtas programas skleisti LRT. Reikalinga išbraukti ir pirmoje formuluotės dalyje nurodytą nuostatą („neremiami Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos <...> ir (ar) įgyvendinami projektai“).

13. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio 20 dalies 4 punkte numatyta, kad pagal šį straipsnį neremiami kiti projektai įstatyme nustatytais atvejais. Siekiant teisinio aiškumo, siūlome konkrečiai įvardyti šiuos atvejus.

14. Keičiamo įstatymo nuostatos vertintinos Viešųjų įstaigų įstatymo nustatyto teisinio reguliavimo dėl viešųjų įstaigų organų sistemos kontekste (žr. Viešųjų įstaigų įstatymo 9 straipsnio 3 ir 7 dalis). Keičiame įstatyme nėra iki galo aiški Fondo organų struktūra, t. y., kokius Viešųjų įstaigų įstatyme nurodytus organus atitinka keičiamame įstatyme nurodyti organai – Fondo taryba, Fondo senatas ir Fondo administracijos direktorius. Siūlome keičiamame įstatyme konkrečiai įvardyti, kurie subjektai yra valdymo organai.

15. Keičiamo įstatymo 28 straipsnio dalyje, einančioje po 4 dalies 7 punkto, kuri turėtų būti sunumeruota, nurodyta formuluotė „iš juridinių ir fizinių asmenų pasiūlytų kandidatų“ nepaima organizacijų, kurios gali ir neturėti juridinio asmens statuso. Siūlome įtraukti ir jas.

16. Keičiamame įstatyme vartojamos skirtingos formuluotės, apibūdinančios tą patį subjektą – 28 straipsnio 11 dalies 7 punkte nurodoma Medijų taryba prie Kultūros ministerijos, o 45 straipsnio 4 dalyje nurodoma Medijų taryba prie Vyriausybės įgaliotos institucijos. Siūlome jas suvienodinti.

Ministras Pirmininkas

Kultūros ministras

Kultūros ministras
dr. Mindaugas Kvietkauskas

2019 10 16

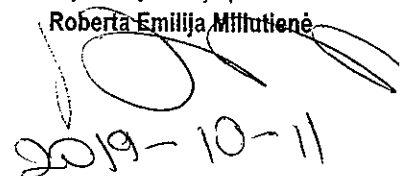
Bendrųjų reikalų ir aptarnavimo
skyriaus vyriausioji specialistė
Vilma Žemaitienė

2019-10-11

Teisės ir žmogiškųjų išteklių
skyriaus vyriausioji specialistė

Robertė Emilija Milfutienė

2019-10-11